Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1985/86:4

om arbetsförmedling

AU
1985/86:4

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet ett tiotal motioner om arbetsförmedling. Mot bakgrund av att arbetsförmedlingslagen skall ses över inom regeringens kansli avstyrker utskottet yrkanden om en ändring i lagen för att möjliggöra att arbetsförmedling kan bedrivas i alternativa former. Utskottet behandlar även motioner om olaglig arbetsförmedling, införande av s. k. poolföretag i förmedlingsverksamheten, utvärdering av den allmänna platsanmälan och införande av obligatorisk platsanmälan. Även dessa motioner avstyrks av utskottet.

Till betänkandet har fogats fem reservationer och ett särskilt yttrande. Representanterna i utskottet för moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet har reserverat sig till förmån för en mer vidsträckt översyn av arbetsförmedlingslagen. Representanterna för centerpartiet förordar en utvärdering av lagen om allmän platsanmälan. Slutligen begär vpk:s representant i utskottet dels att åtgärder vidtas mot olaglig arbetsförmedling, dels förslag om obligatorisk plats- och arbetsförmedling.

Motionerna

1984/85:544 av Lars-Ove Hagberg m. fl. (vpk), vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om obligatorisk plats- och arbetsförmedling i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om lagbestämmelser som förbjuder åsiktsregistrering, personundersökning och svartlistning av arbetare.

Yrkande 3 behandlas i AU 1985/86:3.

1984/85:808 av Nic Grönvall (m), vari yrkas att riksdagen begär att regeringen snarast möjligt framlägger förslag om införande av s. k. poolföretag och av s. k. självanställning på sätt som föreslagits i motionen.

1984/85:900 av Ulf Adelsohn m. fl. (m), vari yrkas

16. att riksdagen beslutar ändra lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling, så att enskilda arbetsförmedlingar kan etableras.

Yrkandena 1–15 samt 17 behandlas i AU 1985/86:11.

1 *Riksdagen 1985/86. 18 saml. Nr 4*

1984/85:1450 av Marianne Karlsson (c), vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagändringar för att undanröja förbudet mot privat arbetsförmedling.

1984/85:1455 av Göthe Knutson m. fl. (m, c), vari yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om en utredning med uppgift att utreda möjligheterna att på försök tillåta fristående arbetsförmedlingar för specifika yrkesområden i enlighet med vad som i motionen anförts.

1985/86:2101 av Elisabeth Fleetwood m. fl. (m), vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om fri arbetsförmedling för kulturskapare.

1985/86:2127 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), vari yrkas

3. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av arbetsförmedlingslagen med bl. a. den målsättningen att olika former för förmedlingsverksamhet skall bli möjliga.

Yrkandena 1–2 samt 4–8 behandlas i AU 1984/85:11.

1984/85:2129 av Allan Åkerlind m. fl. (m), vari yrkas att riksdagen begär förslag från regeringen innebärande att privat arbetsförmedling skall tillåtas och få verka jämsides med den offentliga arbetsförmedlingen och på samma villkor som denna.

1984/85:2216 av Tage Sundkvist m. fl. (c), vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär en genomlysande studie av vilken roll och funktion den obligatoriska platsanmälan till arbetsförmedlingen har.

Yrkande 1 behandlas i AU 1984/85:3.

Motiveringen till yrkandena återfinns i motion. 1984/85:2214.

1984/85:2659 av Anita Modin (s) och Sivert Andersson (s), vari yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller att åtgärder vidtas i syfte att undanröja förmedling av svart/grå arbetskraft.

Arbetsförmedlingslagen

Enligt lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling får arbetsförmedling med nedan beskrivet undantag inte bedrivas i förvärvssyfte, dvs. med avsikt att ge vinst. Arbetsförmedling mot självkostnadsersättning får däremot bedrivas efter tillstånd av arbetsmarknadsstyrelsen (AMS). Sådant tillstånd ges endast till organisationer och föreningar. AMS fastställer maximiavgifter och meddelar de ytterligare föreskrifter som behövs för verksamheten.

Tillstånd att bedriva arbetsförmedling har beviljats organisationer som förmedlar artister och arbetskraft på kontorsområdet.

Avgiftsfri förmedling får bedrivas utan tillstånd, men anmälan härom skall göras till AMS inom tre månader från det verksamheten börjat.

Genom en ändring år 1976 i arbetsförmedlingslagen öppnades möjlighet att i begränsad omfattning bevilja enskild person eller annan tillstånd att i förvärvssyfte bedriva arbetsförmedling för musiker och scenartister. Tillstånd får endast ges för förmedling av anställning utomlands åt i Sverige

bosatt person eller av anställning i Sverige åt den som är bosatt i utlandet. Sådant tillstånd får ges för högst ett år i sänder.

AMS är tillsynsmyndighet när det gäller arbetsförmedlingslagens efterlevnad. Den som bedriver enskild arbetsförmedling är skyldig att föra anteckningar över verksamheten och hålla dessa tillgängliga för AMS samt i övrigt lämna de uppgifter om verksamheten som behövs för övervakning och samordning med övrig arbetsförmedling.

Brott mot arbetsförmedlingslagen är straffbelagt.

Utskottet

I detta betänkande behandlar utskottet ett tiotal motioner om arbetsförmedling.

I sex motioner begärs en *översyn av arbetsförmedlingslagen* med sikte på att möjliggöra att arbetsförmedling kan bedrivas i alternativa former. Yrkanden härom framställs i motionerna 1984/85:900 av Ulf Adelsohn m. fl. (m), 1984/85:1450 av Marianne Karlsson (c), 1984/85:1455 av Göthe Knutson m. fl. (m, c), 1984/85:2101 av Elisabeth Fleetwood m. fl. (m), 1984/85:2127 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) och 1984/85:2129 av Allan Åkerlind m. fl. (m).

Som skäl för den föreslagna översynen av lagen framförs i motion 1985/86:900 bl. a. att arbetsförmedlingsmonopolet bör upphävas för att vägen skall öppnas för alternativa arbetsförmedlingar. Därmed skulle möjligheterna öka för den offentliga förmedlingen att utveckla och anpassa sin service- och konkurrensförmåga. I motion 1984/85:2127 framhålls bl. a. att det borde vara en fördel för arbetsförmedlingen och ge mer tid över för aktivt förmedlingsarbete, om en del arbetsuppgifter kan överföras på förmedlingar som är knutna till yrkesområden med speciella behov. En sådan verksamhet skulle utgöra ett komplement till den offentliga arbetsförmedlingen. Servicen till såväl arbetssökande som arbetsgivare skulle förmodligen förbättras om möjligheter öppnades för mer än en form av arbetsförmedling, anför motionärerna. Liknande argument framförs i övriga i sammanhanget upptagna motioner.

På vilket sätt arbetsförmedling skall bedrivas i vårt land regleras dels i arbetsförmedlingslagen, dels i konventioner antagna av internationella arbetsorganisationen (ILO), vilka Sverige ratificerat.

Enligt arbetsförmedlingslagen får arbetsförmedling i princip inte bedrivas i förvärvssyfte, dvs. med avsikt att ge vinst. Däremot får arbetsförmedling mot självkostnadsersättning bedrivas av organisationer och föreningar efter tillstånd av AMS. Det enda området där arbetsförmedling i förvärvssyfte är tillåten är artistområdet. Det gäller då endast förmedling av anställning utomlands åt i Sverige bosatt person eller av anställning i Sverige åt den som är bosatt i utlandet.

I den av Sverige ratificerade ILO-konventionen nr 96 förbinder man sig att successivt avskaffa avgiftskrävande arbetsförmedling i vinstsyfte. Sådan förmedling får emellertid medges om de personkategorier som avses noggrant anges i den nationella lagstiftningen och om tillfredsställande förmedling för dem inte kan ordnas inom den offentliga förmedlingen.

I Sverige har arbetsförmedling i alternativa former främst diskuterats avseende kultur- och kontorsområdena. Frågan om arbetsförmedling på dessa områden har också utretts upprepade gånger.

Senast har den offentliga arbetsförmedlingens ansvar för förmedlingsverksamheten på kultur- och kontorsområdet behandlats i den s. k. AMS-kommittén. Kommittén diskuterar i sitt betänkande SOU 1985:7 Arbetsmarknadsverkets ansvarsområde på vilket sätt den offentliga förmedlingen bör bedriva sin verksamhet på dessa båda områden. Kommittén ansåg det emellertid inte som sin uppgift att pröva frågan om en utvidgning av privat arbetsförmedlingsverksamhet till nya områden. Kommittén framhöll att den verksamheten även i framtiden bör vara organiserad på ett sätt som överensstämmer med arbetsförmedlingslagens bestämmelser, vilka i sin tur bygger på de ILO-konventioner Sverige anslutit sig till.

AMS-kommittén anförde vidare att det råder en viss osäkerhet om arbetsförmedlingslagens innebörd och räckvidd, och att förhållandena knappast var tillfredsställande ur rättssäkerhetssynpunkt. Mot denna bakgrund förordade kommittén att lagen ses över i syfte att ge den ökad klarhet och en bättre redaktionell utformning. Något behov av att ompröva lagens allmänna inriktning ansåg emellertid kommittén inte föreligga.

Till betänkandet har fogats ett par reservationer i vilka föreslås en förutsättningslös översyn av arbetsförmedlingslagen. För den ena reservationen svarar representanterna i kommittén för moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet, för den andra en representant i kommittén för Svenska arbetsgivareföreningen. Kommitténs överväganden har remissbehandlats. Utskottet har inhämtat att regeringen har för avsikt att låta göra en översyn av arbetsförmedlingslagen i enlighet med kommitténs förslag.

Med hänvisning till att arbetsförmedlingslagen sålunda skall ses över avstyrker utskottet motionerna 1984/85:900, 1984/85:1450, 1984/85:1455, 1984/85:2101, 1984/85:2127 och 1984/85:2129 i aktuella delar.

De svenska företagens behov av tillfällig arbetskraft vid belastningstoppar aktualiseras i motion 1984/85:808 av Nic Grönvall (m). Enligt motionären medför den arbetsrättsliga lagstiftningen att företagen i dag tvingas till ett olyckligt övertidsuttag. Det nuvarande systemet inom svensk offentlig uppbörd innebär vidare en komplikation vid utnyttjande av projektanställda vid tillfällig arbetsbelastning.

Motionärens förslag innebär att lokala arbetsgivarorganisationer, möjligen i samarbete med kommuner, etablerar *lokala "poolföretag"* vars organisation skulle bestå av administrativ personal och arbetsledande personal. Det föreslagna "poolföretaget" skulle försörjas med arbetskraft från tillfälligt arbetslösa inom det egna upptagningsområdet. Även den resurs som ungdomslagen innebär skulle kunna utnyttjas av "poolföretag".

Mot bakgrund av att den föreslagna organisationen skulle stå i strid med arbetsförmedlingslagen föreslås att en särskild lag stiftas för ändamålet. Ett villkor bör enligt motionären därvid vara att "poolföretagen" endast utnyttjar arbetskraft som är "självanställd". Den "självanställde" skulle enligt förslaget utrustas med "uppbördskort", vilket förutsätter ändrade regler i uppbördslagstiftningen.

Enligt utskottets uppfattning bör förmedling av fast och tillfällig arbets-

kraft bedrivas av den offentliga förmedlingen. En förutsättning för att arbetsförmedlingen skall kunna tillhandahålla en god service både till arbetssökande och arbetsgivare är att verksamheten är heltäckande. AMS-kommittén har också i sitt betänkande framhållit vikten av att den offentliga förmedlingen tar ett ansvar också för de kortvariga anställningarna.

Med hänvisning härtill samt till det aviserade översynsarbetet beträffande arbetsförmedlingslagen avstyrker utskottet motion 1984/85:808.

I motion 1984/85:2659 av Anita Modin (s) och Sivert Andersson (s) föreslås *åtgärder mot olaglig arbetsförmedling*. Motionärerna hänvisar till att det inom vissa branscher förekommer en tämligen omfattande förmedling av arbetskraft utanför den offentliga arbetsförmedlingen. Sådan förmedling av s. k. svart eller grå arbetskraft annonseras t. o. m. i dagspressen och förefaller öka i omfattning. Försöken att stävja denna olagliga arbetsförmedling har uppenbart varit verkningslösa, framhåller motionärerna.

För arbetstagarna har frågan stor betydelse. De som förmedlas på detta sätt är i stort sett rättslösa när det gäller de villkor som samhället och arbetsmarknadens parter ställt upp. Dessutom snedvrider systemet konkurrenssituationen gentemot de seriösa företagen som inte hyr in svart/grå arbetskraft.

Motionärerna föreslår att åtgärder snarast vidtas för att komma åt här redovisade missförhållanden. De anser att ansvaret för inhyrning av olaga arbetskraft i högre grad bör inriktas mot inhyraren. Sanktionerna mot denne bör vidare vara av den storleksordningen, att de uppväger de vinster man gör. Slutligen bör inhyrning av arbetskraft inrangeras under allmänt åtal, så att inhyrarens eventuella brott kan granskas utan särskild anmälan till AMS.

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna i den aktuella frågan. Det framstår som angeläget att man kommer till rätta med problemet avseende den olagliga arbetsförmedlingen. Inom AMS, som har tillsynsansvaret för att arbetsförmedlingslagen efterlevs, finns en uttalad medvetenhet om problemen och för närvarande övervägs hur tillsynen skall kunna göras mer effektiv. Med hänvisning härtill, samt till den kommande översynen av arbetsförmedlingslagen, bör motion 1984/85:2659 inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet tar härefter upp till behandling motion 1984/85:2216 av Tage Sundkvist m. fl. (c), i vilken begärs en *utvärdering av den allmänna platsanmälan till arbetsförmedlingen*. Motionärerna erinrar om att den allmänna platsanmälan tillämpats under några år. En genomlysande studie av förmedlingarnas roll och funktion i personalrekryteringen bör därför komma till stånd. Därvid bör studeras effekterna av ett eventuellt slopande av den allmänna platsanmälan.

Enligt utskottets uppfattning måste arbetsförmedlingen ha en god överblick över de platser som blir lediga på marknaden om man skall kunna arbeta på ett effektivt sätt. Detta var också motivet bakom lagens tillkomst. Med den pågående utbyggnaden av ADB inom platsförmedlingsverksamheten har f. ö. kravet på arbetsförmedlingens kunskap om lediga platser ytterligare skärpts. Utskottet kan därför inte finna några bärande skäl för den av motionärerna förordade utredningen, varför motionen avstyrks i denna del.

Utskottet behandlar slutligen motion 1984/85:544 av Lars-Ove Hagberg m. fl. (vpk), i vilken begärs *förslag om obligatorisk plats- och arbetsförmedling*. I motionen framhålls att det inte bör vara arbetsgivarna som bestämmer vem som skall anställas. Det helt avgörande inflytandet bör i stället ligga hos samhället och de arbetandes organisationer. En obligatorisk arbetsförmedling skulle även göra det lättare för kvinnorna att komma in på arbetsmarknaden. Slutligen skulle en obligatorisk arbetsförmedling förhindra "yrkesförbud" och andra former för svartlistning på arbetsmarknaden. Förekomsten av svartlistning, personundersökningar och åsiktsregistreringar på arbetsmarknaden bör för övrigt förbjudas i lag.

Riksdagen har flera gånger tidigare prövat liknande motionsyrkanden. Vid utskottsbehandlingen har därvid i fråga om obligatorisk arbetsförmedling av ovan nämnt slag framhållits att de problem som kan föreligga bör angripas genom det ökade inflytande för de anställda över företagens personalpolitik som medbestämmandelagen skapat utrymme för. Utskottet vill tillägga att om man tilldelar en myndighet en generell bestämmanderätt över företagens rekryteringspolitik på det sätt som föreslås i motionen skulle det fackliga inflytandet över dessa frågor i företagen falla bort helt. Detta är enligt utskottets mening oacceptabelt, i synnerhet som de fackliga organisationerna i förhandlingsverksamheten i medbestämmandefrågor strävar efter att öka sitt inflytande över bl. a. de personalpolitiska frågorna.

Utskottet tar självfallet avstånd från metoder som innebär att arbetsgivare diskriminerar vissa arbetssökande. Problemet kan emellertid inte anses ha sådan storlek att en särskild lagstiftning är påkallad. Även problem av detta slag bör man enligt utskottets mening i första hand komma till rätta med genom ett ökat fackligt inflytande över företagens personalpolitik.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motion 1984/85:544 i aktuella delar.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *översyn av arbetsförmedlingslagen*

att riksdagen avslår motionerna 1984/85:900 yrkande 16, 1984/85:1450, 1984/85:1455, 1984/85:2101, 1984/85:2127 yrkande 3 och 1984/85:2129,

2. beträffande *lokala "poolföretag"*

att riksdagen avslår motion 1984/85:808,

3. beträffande *åtgärder mot olaglig arbetsförmedling*

att riksdagen avslår motion 1984/85:2659,

4. beträffande *utvärdering av den allmänna platsanmälan till arbetsförmedlingen*

att riksdagen avslår motion 1984/85:2216 yrkande 2,

5. beträffande *förslag om obligatorisk plats- och arbetsförmedling m. m.*
att riksdagen avslår motion 1984/85:544 yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 21 november 1985

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Börje Hörnlund (c), Bengt Wittbom (m), Sten Östlund (s), Bo Nilsson (s), Sonja Rembo (m), Inge Carlsson (s), Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c), Lars-Ove Hagberg (vpk), Sven Lundberg (s), Anders Högmark (m), Johnny Ahlqvist (s), Monica Öhman (s) och andre vice talman Karl Erik Eriksson (fp).

Reservationer

1. Översyn av arbetsförmedlingslagen (mom. 1)

Elver Jonsson (fp), Börje Hörnlund (c), Bengt Wittbom (m), Sonja Rembo (m), Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c), Anders Högmark (m) och andre vice talman Karl Erik Eriksson (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Till betänkandet" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det angeläget med en förutsättningslös och genomgripande översyn av arbetsförmedlingslagen. Denna uppfattning framfördes också i en reservation till AMS-kommitténs betänkande av företrädarna för moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet.

Arbetsmarknadsverket har i dag en faktisk monopolställning när det gäller arbetsförmedling. Därmed finns alltid en risk för att effektivitet och service eftersätts. Det är mot denna bakgrund viktigt att det kan skapas alternativ och komplement till den offentliga förmedlingen. Detta gäller i synnerhet på specialområden med särskilda behov där den offentliga förmedlingen visat sig vara mindre effektiv, t. ex. artist- och kontorsserviceområdena. Det finns anledning utgå från att servicen till såväl arbetssökande som arbetsgivare med en sådan ordning skulle kunna förbättras.

Utskottet anser sålunda att den aviserade översynen av arbetsförmedlingslagen bör vara förutsättningslös med sikte på att möjliggöra den av utskottet förordade utvecklingen.

Vad utskottet anfört om en översyn av arbetsförmedlingslagen, som innebär att de i sammanhanget upptagna motionerna tillstyrks, bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *översyn av arbetsförmedlingslagen*
att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:900 yrkande 16, 1984/85:1450, 1984/85:1455, 1984/85:2101, 1984/85:2127 yrkande 3

och 1984/85:2129 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Arbetsförmedling vid lokala "poolföretag" (mom. 2-motiveringen)

under förutsättning av bifall till reservation 1

Bengt Wittbom, Sonja Rembo och Anders Högmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Enligt utskottets" och på s. 5 slutar med "motion 1984/85:808" bort ha följande lydelse:

Utskottet ser för sin del positivt på nya initiativ som syftar till att effektivera platsförmedlingen. Förslaget som motionären för fram om lokala "poolföretag" är främst avsett för förmedling av tillfällig arbetskraft vid arbetsbelastningar av korttidsnatur. På det området är i dag den service som erbjuds av den offentliga förmedlingen otillräcklig. Det finns därför anledning att närmare pröva förutsättningarna för och konsekvenserna av ett genomförande av motionärens förslag. Utskottet utgår från att man inom ramen för den förutsättningslösa översyn av arbetsförmedlingslagen som utskottet i det föregående uttalat sig för utreder alternativ av här aktuellt slag. Motion 1984/85:808 bör med hänvisning härtill inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

3. Åtgärder mot olaglig arbetsförmedling (mom. 3)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet har samma uppfattning som de socialdemokratiska motionärerna beträffande behovet av omedelbara åtgärder mot olaglig arbetsförmedling. I och med att AMS som tillsynsmyndighet under senare år har visat ett avtagande intresse för att arbetsförmedlingslagen efterlevs, annonseras i dag öppet och ogenerat om förmedling av s. k. grå eller svart arbetskraft.

Den olagliga arbetsförmedlingen är oacceptabel av flera skäl. För de arbetssökande innebär det att de i stort sett blir rättslösa när det gäller de villkor som samhället och arbetsmarknadens parter ställt upp. För de seriösa företagen innebär det att konkurrenssituationen försämras.

Utskottet tillstyrker med hänvisning till det anförda yrkandet i motion 1984/85:2659 att regeringen skall vidta åtgärder i syfte att undanröja förmedling av svart/grå arbetskraft.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *olaglig arbetsförmedling*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2659 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Utvärdering av den allmänna platsanmälan till arbetsförmedlingen (mom. 4)

Börje Hörnlund (c) och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Sedan några år gäller lagen om allmän platsanmälan i hela landet. Därmed har arbetsförmedlingarna tillförts information om ett ökat antal lediga platser. Samtidigt har företagen fått ett administrativt merarbete, som ibland upplevs som betungande och onödigt. Det gäller inte minst i samband med lediga platser som på ett informellt sätt redan tillsatts innan anmälan inkommit till arbetsförmedlingen.

Som motionärerna framhåller finns det anledning att närmare utreda betydelsen av den allmänna platsanmälan i personalrekryteringen. Den föreslagna utvärderingen bör även innefatta eventuella effekter av ett slopande av den allmänna platsanmälan.

Vad utskottet anfört om en utvärdering av lagen om allmän platsanmälan – som innebär ett bifall till motion 1984/85:2216 i aktuell del – bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *utvärdering av den allmänna platsanmälan till arbetsförmedlingen*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2216 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Förslag om obligatorisk plats- och arbetsförmedling m. m. (mom. 5)

Lars-Ove Hagberg (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Riksdagen har" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker yrkandena i vpk:s motion 1984/85:544 om att regeringen bör lägga fram förslag rörande obligatorisk arbetsförmedling och förbud av åsiktsregistrering m. m. Som bakgrund till sitt ställningstagande vill utskottet anföra följande.

Det står i dag arbetsgivare fritt att avgöra vem som skall anställas. Varken fackföreningar eller arbetsförmedlare har härvidlag något som helst inflytande. Trots att arbetsförmedlingarna t. ex. under senare år prioriterat äldre och handikappade har det varit mycket svårt att placera dessa kategorier på de lediga arbetena. Utskottet delar vpk:s uppfattning att det bör vara arbetsförmedlingens och de fackliga organisationernas sak att avgöra vem som skall få ett visst arbete. Den obligatoriska arbetsförmedling som utskottet förordar måste därför utformas så att en arbetsgivare inte kan avvisa en sökande som arbetsförmedlingen anvisar. En sådan ordning skulle också motverka den typ av informella yrkesförbud och andra former av svartlistning som förekommer. Utskottet anser emellertid i likhet med vpk att den senare frågan är så allvarlig att en särskild lag som förbjuder åsiktsregistrering, personundersök-

ning och svartlistning av arbetare är påkallad. Regeringen bör underrättas om vad utskottet här har anfört med anledning av motion 1984/85:544.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *förslag om obligatorisk plats- och arbetsförmedling m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:544 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Utvärdering av den allmänna platsanmälan till arbetsförmedlingen (mom. 4)

Bengt Wittbom, Sonja Rembo och Anders Högmark (alla m) anför:

I moderata samlingspartiets partimotion 1984/85:900 från den allmänna motionstiden yrkas på ett avskaffande av lagen om allmän platsanmälan. Vårt motiv för detta ställningstagande är att de positiva effekter för arbetsförmedlingen som lagen kan ha inneburit inte tillnärmelsevis uppvägs av de olägenheter i form av det merarbete som förfarandet fört med sig både för företagen och arbetsförmedlingarnas personal. Vårt yrkande om avskaffande av lagen behandlades av utskottet i det arbetsmarknadspolitiska betänkandet AU 1984/85:11. Vi hänvisar till vår reservation nr 33 i det betänkandet.